

Tiltaksplan for spredte avløp – informasjon om prosjektet og behovet for gebyrfinansiering

Målet med tiltaksplanen

Forurensning fra små, private avløpsanlegg i spredt bebyggelse er en av de største forurensningskildene til vann og vassdrag på Fosen. Næringssalter fra kloakk kan føre til overgjødning og økt algevekst i vann, og i ytterste konsekvens oksygenvinn og fiskedød. Dårlige avløpsanlegg gir også utslipp av tarmbakterier til nærliggende vassdrag og drikkevannsbrønner.

Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) stiller krav til at kommuner og andre sektorer skal jobbe for å oppnå god økologisk og kjemisk tilstand i alt vann i naturen; elver, bekker, innsjøer, kystvann og grunnvann. Nordre Fosen vannområde er et kommunesamarbeid for å forvalte alt vann etter vannforskriften.

Det er generelt liten oversikt over tilstanden til de private avløpsanleggene på Fosen, og behovet for kartlegging og opprydding er stort. Kommunen har plikt til å føre tilsyn etter forurensningsforskriftens § 40 og plan- og bygningslovens § 25-1. Dette er en oppgave som i liten grad ivaretas i dag. Det er grunn til å anta at svært mange avløpsanlegg ikke tilfredsstiller kravene til rensing i forurensningsforskriften, og fører til uakseptabel forurensning. Den regionale vannforvaltningsplanen for vannregion Trøndelag, som ble gjeldende fra 2016, foreslår tiltak mot spredte avløp i omtrent 70 vannforekomster i vannområdet.

Målet med tiltaksplanen for spredte avløp er å:

- Redusere forurensningsbelastningen fra spredte avløp til et akseptabelt nivå, slik at målet om god økologisk tilstand i vannforekomstene kan nås. Arbeidet må koordineres med forurensningstiltak i bl.a. landbrukssektoren, som også bidrar med utslipp av næringssalter til vassdrag.
- Sikre drikkevannskilder (overflatevann og private brønner) mot forurensning fra spredte avløp
- Sikre at forurensning fra spredte avløp ikke hindrer brukerinteressene knyttet til vannet, som f.eks. bading

Tiltaksplanen beskriver hvordan kartlegging og opprydding i spredte avløp skal foregå. Målet med å lage en felles tiltaksplan for vannområdet er å samordne krav, målsettinger og saksbehandlingsrutiner mellom kommunene, og å dele på relevant kompetanse. Kommunene deles inn i tiltakssoner med ulik frist for når opprydding skal være fullført. Særlig dårlige avløpsanlegg som drenerer til forurensede resipienter vil få krav om utbedring først.

Om saksgangen for arbeidet med tiltaksplanen

Nordre Fosen vannområde fikk tildelt 200.000 kr i skjønnsmidler for 2015 fra Fylkesmannen til å utarbeide en felles tiltaksplan for spredte avløp. Prosjektgruppa for vannområdet og prosjektleder har siden da jobbet med å utarbeide planen. Kommunestyrene i de seks deltakerkommunene ble orientert om prosjektet før sommeren 2016. Vannområdeutvalget, bestående av utnevnte politikere fra hver kommune, har drøftet prosjektet på tre møter (05.11.14, 09.05.16 og 12.10.16). På møtet den 12.10.16 ble gebyrøkingen drøftet, og vannområdeutvalget kom fram til at alle abonnenter, både de på kommunal kloakk og de med private avløpsanlegg, bør være med på å bekoste prosjektet. Rasjonale bak dette var at prosjektet er «et felles løft for bedre vannmiljø» og at kommunene ved gjennomføring av tiltaksplanen må se helhetlig på avløpsforholdene og

miljøtilstanden i hele kommunen. Vannområdeutvalget kom også fram til at gebyrøkningen bør være på maksimalt 50-100 kr.

Ved senere drøfting med administrasjon og styringsgruppe på e-post kom det fram at prosjektet vanskelig kan finansieres av alle abonnenter. Det er ikke lov til å finansiere arbeid med spredt avløp fra kommunale avløpsgebyrer, og dette prosjektet vil i all hovedsak dreie seg om spredte avløp. Prosjektleder kom dermed med et nytt forslag på å øke slamgebyrene med 100 kr. Dersom kommunen ikke øker gebyrsatsen kan kommunen vurdere å finansiere prosjektet med andre midler.

Det er videre tenkt at tiltaksplanen skal behandles politisk i hver enkelt kommune etter prosesskravene i plan- og bygningsloven. Det vil si at planen vil sendes på høring i minimum seks uker, og at endelig vedtak gjøres av kommunestyret. Prosjektgruppa regner med at planutkastet kan ferdigstilles i høst eller tidlig i 2017.

Ressursbehov og finansiering

For å klare å følge opp tiltaksplanen er det behov for en betydelig økt ressurs til saksbehandling og tilsyn. I 2017 er det ønskelig å ansette én person i full stilling. Denne ressursen vil være felles for alle deltakende kommuner. Oppgaver i 2017 vil være å:

- Etablere felles rutiner for saksbehandling og tilsyn
- Jobbe med intern forankring
- Gi informasjon om prosjektet til innbyggere
- Kartlegge avløpssituasjonen i kommunene

Den ansatte får kontorplass i én av deltakerkommunene, ut ifra hvor personen er bosatt.

Fra 2018 bør det være satt av nok ressurs til å gjennomføre selve tiltaksfasen i planen – dvs. sende ut og følge opp pålegg om utbedring av avløpsanlegg og dra på tilsyn til avløpsanleggene. I 2017 må det gjennomføres en grundigere vurdering av hvor stort dette ressursbehovet blir, og hvordan kommunene skal dekke dette behovet.

Heltidsstillingen i 2017 bør finansieres ved selvkost, og det er nødvendig med et øremerket påslag på kommunenes gebyrsatser. **Dersom alle kommunene i Nordre Fosen vannområde samarbeider om å finansiere fulltidsstillingen, er det nødvendig med et påslag på 75 kroner på slamgebyr og årsgebyr for kommunalt avløp.** Et slik påslag vil gi en total sum på 826.800, noe som bør være nok til å finansiere en fulltidsstilling.